Η Οικονομική Αυτοκρατορία της Χαμάς

Γεώργιος Οικονόμου
Δικηγόρος

Η Χαμάς έχει τρεις πηγές απ' όπου αντλεί τις δυνάμεις της. Η φυσική της παρουσία στην Γάζα, το εύρος των ιδεών της και τα έσοδα της.

Από την 7η Οκτωβρίου, που εσυνέβησαν οι επιθέσεις της Χαμάς, το Ισραήλ εφόνευσε περισσότερους από 12,000 Παλαιστίνιους στην Γάζα.

Όμως ο δεδηλωμένος σκοπός του Ισραήλ, να αφανίσει δηλαδή την Χαμάς για πάντα, δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς να διαλύσει την οικονομική της βάση, η οποία κατά κύριο λόγο ευρίσκεται εκτός Γάζας, σε φιλικές αραβικές χώρες.

Εξυπηρετείται από εταιρείες που ξεπλένουν χρήματα, και όχι μόνο. Η οικονομική αυτοκρατορία της Χαμάς υπολογίζεται ότι έχει εισοδήματα πέραν του ενός δις. δολλάρια ετησίως. Έχοντας δε στήσει ένα περίτεχνο κατασκεύασμα για να αποφύγει τις δυτικές κυρώσεις, ευρίσκεται και εκτός της εμβέλειας του Ισραήλ και των συμμάχων του.

Τα εισοδήματα της Χαμάς χρηματοδοτούν τα πάντα, από τους μισθούς των δασκάλων μέχρι τους πυραύλους που χρησιμοποιεί κατά του Ισραήλ.

Περίπου $300 εκατ. εισπράττει από τέλη εισαγωγής προϊόντων που εισάγονται στην Γάζα από την Δυτική Όχθη (West Bank) της Αιγύπτου. Αυτή η πηγή είναι η ευκολότερη που το Ισραήλ μπορεί να διακόψει. Ήδη μετά την οπισθοχώρηση από την λωρίδα το 2005, επεριόρισε αυστηρά τις

διασυνοριακές κινήσεις των αγαθών και του πληθυσμού. Σήμερα απαγορεύει την είσοδο ακόμη και των βασικών ειδών επισιτισμού και καυσίμων από την Δυτική Όχθη.

Ένας πολύ μεγαλύτερος ποταμός εσόδων, προέρχεται από το εξωτερικό. Οι Ισραηλινοί υπολογίζουν ότι τα έσοδα αυτά ανέρχονται σε περίπου $ 750 εκατ. ετησίως. Είναι η κύρια πηγή χρηματοδότησης για τον πρόσφατο οπλισμό της Χαμάς και για τα καύσιμα.

Ένα μέρος των χρημάτων προέρχεται από φιλικές κυβερνήσεις, η μεγαλύτερη των οποίων είναι το Ιράν. Οι Αμερικανοί πιστεύουν ότι οι Αγιοταλάχ προσφέρουν $100 εκατ. ετησίως στις Παλαιστινιακές Ισλαμιστικές ομάδες κυρίως σε στρατιωτική βοήθεια.

Το έργο των χρηματοδοτών τις Χαμάς είναι να κυκλοφορούν τα χρήματα χωρίς να γίνονται αντικείμενο των αμερικανικών κυρώσεων. Μόνο τον περασμένο μήνα η Αμερική επέβαλε τρεις φορές περιορισμούς σε άτομα και εταιρίες επειδή χρηματοδοτούσαν την Χαμάς.

Η αποφυγή των Αμερικανικών κυρώσεων χρειάζεται σχετική ευφυία. Εκατομμύρια δολλάρια διοχετεύονται στην Χαμάς μέσω των κρυπτο-αγορών. Το Υπουργείο Οικονομικών της Αμερικής λέει ότι η Χαμάς έχει εισάξει λαθραία περισσότερο από $ 20 εκατ. μέσω του Rodin, ενός ανταλλακτηρίου στρυμωγμένου μεταξύ τουριστικών καταστημάτων στην γειτονιά Fatih της Κωνσταντινουπόλεως. Το δε μεγαλύτερο χρηματιστήριο κρυπτονομισμάτων, ονόματι Binance, έχει επιτρέψει τους χρήστες του να έχουν δοσολοψηίες με την Χαμάς.

Όμως η μερίδα του λέοντος των χρημάτων της Χαμάς, που υπολογίζεται σε τουλάχιστον $500 εκατ. ετησίως, προέρχεται από επενδύσεις, μερικές

από τις οποίες ανήκουν σε εταιρείες εγγεγραμμένες σε χώρες της Μέσης Ανατολής. Τις διαχειρίζεται το επενδυτικό γραφείο της Χαμάς. Οι Αμερικανοί λένε ότι οι εταιρείες δωρίζουν σε φιλανθρωπικά ιδρύματα τα οποία με την σειρά τους τα διοχετεύουν στην Χαμάς.

Το ξετύλιγμα του κουβαριού της προέλευσης των εσόδων αυτών είναι προβληματικό. Μια από τις εταιρίες αυτές, η Afra Mall, είναι το πρώτο πολυκατάστημα του Σουδάν, ενώ σ'ένα άλλο ανήκουν μεταλλεία κοντά στο Χαρτούμ, την πρωτεύουσα του Σουδάν.

Ένα τρίτο έκτισε ουρανοξύστες στην Sharjah, στα Η.Α.Ε. (Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα). Πολλές από τις εταιρείες αυτές είναι υπερήφανες για τα κατορθώματα τους, αλλά βέβαια αρνούνται ότι έχουν σχέση με την Χαμάς.

Μπορούν τα ρυάκια εσόδων που εξακολουθούν να ρέουν να εμποδιστούν; Αυτό εξαρτάται από τις χώρες όπου γίνονται συναλλαγές. Από το 1989, όταν το Ισραήλ συνέλαβε μια ομάδα από τους αρχηγούς της Χαμάς στην Γάζα και στην Δυτική Όχθη, οι τραπεζίτες της ζουν στο εξωτερικό. Οι γεωπολιτικές μεταλλαγές τους αναγκάζουν να κινούνται διαρκώς.

Η Χαμάς εγκατέλειψε την πρώτη της οικονομική βάση, στο Αμάν, την πρωτεύουσα της Ιορδανίας, κατόπιν πιέσεων της Αμερικής. Σήμερα, ενώ οι πολιτικοί της Χαμάς προτιμούν την Ντόχα, την πρωτεύουσα του Κατάρ και οι εταιρείες της δραστηριοποιούνται από την Αλγερία και το Σουδάν μέχρι τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (UAE), οι χρηματοδότες της ζουν στην Κωνσταντινούπολη.

Ο Zaher Jabarin, που κατηγορείται από το Ισραήλ ότι είναι υπεύθυνος για τα οικονομικά της Χαμάς (πράγμα το οποίο αρνείται), έχει την βάση του εκεί, καθώς και πολλοί άλλοι στους οποίους έχουν επιβάλει κυρώσεις οι Ηνωμένες Πολιτείες λόγω του ότι χρηματοδοτούν την Χαμάς.

Πρόθυμος για να αποκτήσει επιρροή στην περιοχή με το να υποστηρίζει την Παλαιστινιακή υπόθεση, ο Πρόεδρος της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, προσφέρει καταφύγιο. Το Ισραήλ ισχυρίζεται ότι η Τουρκική κυβέρνηση δίδει διαβατήρια στην Χαμάς και της επιτρέπει να διατηρεί Γραφείο στην χώρα.

Συγχρόνως, το τραπεζικό σύστημα της Τουρκίας βοηθά την Χαμάς να αποφεύγει τις αμερικανικές κυρώσεις με το να διεξάγει σύνθετες συναλλαγές ανά την υφήλιο. Μια ευδόκιμη ελαφρώς ελεγχόμενη κρυπτό αγορά βοηθά να γίνονται τα πράγματα ακόμη πιο εύκολα.

Πολλές από τις μεγαλύτερες τράπεζες της Τουρκίας, συμπεριλαμβανομένης της Kyveyt Turk, έχουν κατηγορηθεί από το Ισραήλ και την Αμερική ότι εν γνώσει τους φυλάσσουν τα χρήματα της Χαμάς. Είναι γνωστό ότι αυτές οι συναλλαγές γίνονται υπό την έγκριση του Ερντογάν. Το 2021 η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force - FATF), παρατηρητής των G7, ετοποθέτησε την Τουρκία στην «γκρίζα λίστα» των χωρών που λαμβάνουν υποτυπώδη μέτρα για να παγώσουν περιουσίες τρομοκρατών.

Κανείς δεν κερδίζει περισσότερα από τους επιχειρηματίες της Χαμάς. Η σιωπηλή έγκριση της Τουρκικής κυβερνήσεως «ανοίγει πόρτες και επιτρέπει την ομαλή λειτουργία των επιχειρήσεων». Η Trend GYO, εταιρεία εισηγμένη στο χρηματιστήριο της Κωνσταντινούπολης που ήταν μαυροπινακισμένη από την Αμερική επειδή διοχέτευε κεφάλαια στην

Χαμάς, εκέρδισε κρατικό συμβόλαιο για να κατασκευάσει το Εμπορικό Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης.

Κατασκευαστικές εταιρείες με μεγάλη παρουσία στο χαρτοφυλάκιο της Χαμάς, μπορούν να απορροφήσουν μεγάλες ποσότητες μετρητών και πολύ συχνά εξασφαλίζουν μεγάλα δάνεια. Όλα αυτά επιτρέπουν σε Τούρκους σε διευθυντικές θέσεις να διαμαρτύρονται ότι δεν έχουν καμμία σχέση με την Χαμάς.

Μέχρι τώρα η Χαμάς παρουσιάζεται θωρακισμένη οικονομικά. Το Ισραήλ μόνο ελάχιστη ζημιά κατόρθωσε να επιφέρει στα έσοδα και στα χρηματικά αποθέματα της Χαμάς. Οι Τουρκικές τράπεζες δεν συνεργάζονται με την Δύση.

Οι πολλαπλές κυρώσεις των Αμερικανών είναι λιγότερο αποτελεσματικές αν οι στόχοι τους μπορούν να διατηρούν ρευστό εκτός του τραπεζικού συστήματος. Και η Χαμάς κρύβει καλά τις εταιρίες της και τα έσοδα της.

«Κάθε φορά που πιάνει ένα μεγάλο ψάρι, αλλάζει το όνομα του», λέει με πόνο ένα πρώην στέλεχος του Υπουργείου Οικονομικών των ΗΠΑ.

Το ρίσκο είναι ότι τα οικονομικά της Χαμάς θα καλυτερεύσουν. Όσο το Ισραήλ ανεβάζει τις επιθέσεις της στην Γάζα χώρες με πληθυσμούς προ-Παλαιστινιακούς μπορεί να κάνουν την ζωή ακόμη ευκολότερη για τους τραπεζίτες της Χαμάς.

Για μήνες κυκλοφορούν φήμες ότι ανώτεροι υπάλληλοι του Υπουργείου Οικονομικών του Ερντογάν συνεργάζονται με το οικονομικό επιτελείο της Χαμάς.

Για το Ισραήλ, η πιθανότητα η Χαμάς να γίνει πλουσιότερη παρά τον πόλεμο θα είναι μια πικρή ήττα. Με τον πλούτο της και τις οικονομικές ρίζες ανέπαφες, η Χαμάς – ή ένα παρόμοιος οργανισμός – είναι δυνατόν να επανέλθει και να ακμάσει από την αρχή μετά την καταστροφή.

Ενώ οι κάτοικοι της Γάζας έχουν βυθιστεί στην τραγωδία, τα χρήματα της Χαμάς είναι ασφαλή εκτός της Γάζας και οι ηγέτες της μπορούν να τρώνε αστακούς και χαβιάρι καθώς ατενίζουν τον Βόσπορο.